

Toelichting en voorwaarden 'Kennismvragen uit de Kennisagenda Logopedie'

1 Achtergrond beroepsgroep

Een logopedist onderzoekt, adviseert en behandelt mensen die problemen ervaren op het gebied van stem, spraak, taal, gehoor en slikken. Logopedisten diagnosticeren en behandelen stoornissen op deze gebieden en de met deze stoornissen samenhangende beperkingen (met name op het gebied van communicatie, eten en drinken) en participatieproblemen (volgen van opleiding, werk, hobby's), de persoonlijke factoren (leef- 7 Kennisagenda Logopedie 2024-2029 tijd, leefstijl) en externe factoren (gezin, school, werkomstandigheden) die daarop van invloed zijn. Daardoor draagt de logopedist bij aan de kwaliteit van leven van de cliënt. Logopedisten houden zich behalve met diagnostiek en behandeling ook bezig met voorlichting, preventie, coaching en praktijkgericht onderzoek. De verschillende activiteiten van logopedisten hebben enkele belangrijke doelstellingen met elkaar gemeen:

- het bevorderen, verbeteren, vergemakkelijken en ondersteunen van (interpersoonlijke) communicatie en communicatieve participatie;
- het bevorderen, verbeteren of vergemakkelijken van primaire mondfuncties – (veilig) eten, drinken, zuigen, slikken – en ademen.

Goed kunnen communiceren is een essentiële voorwaarde om mee te doen in de samenleving, om ertoe te doen (participatie). De logopedist richt zich daarbij op de effectiviteit van mondelinge, schriftelijke en digitale, verbale en non-verbale communicatie tussen mensen (dus niet op massacommunicatie), alsook de ondersteunde communicatie. Problemen op het gebied van de primaire mondfuncties en ademen komen voor op alle leeftijden, van heel jong tot zeer oud. Zij kunnen een grote impact hebben op de lichamelijke gezondheid (regelmatig verslikken leidt bij baby's tot groeiachterstand en bij ouderen tot ernstige longontstekingen) en op het functioneren, meedoen en ertoe doen in de samenleving. Door oplossingen te zoeken voor problemen rond effectieve communicatie, primaire mondfuncties en/of ademen, draagt de logopedist bij aan de gezondheid, het welbevinden en de (communicatieve) participatie van het individu en aan een inclusievere samenleving. Ook kan de logopedist bijdragen aan het voorkomen van zulke problemen. Een uitgebreide beschrijving van het beroep logopedist is te vinden in het recent herziene Beroepsprofiel Logopedist.

2 Kennismvragen uit kennisagenda

De NVLF prioriteert de volgende vragen uit de [geactualiseerde kennisagenda](#):

Vraag 5:

Welke logopedische interventies bij kinderen en volwassenen met een neuromusculaire aandoening zijn effectief voor:

- A. het verbeteren en behouden van de spraakverstaanbaarheid en communicatieve participatie?
- B. voor het ontwikkelen respectievelijk behouden van de kauw- en slikfunctie (inclusief speekselbeheersing en het slikken van medicatie)?

Deze vraag wordt verder verbreed door combinatie met vragen 7 en 14A.

Vraag 7:

Wat is de effectiviteit van logopedische interventie op de arbeidsparticipatie bij volwassenen met een aangeboren of verworven stem- en spraakstoornis?

Vraag 14A:

Wat zijn effectieve vormen van samenwerking tussen de specialistische 2e en 3e lijns-complexe logopedische zorg en de 1e lijns-logopedisten die bijdragen aan optimale zorg in de eigen omgeving?

Toelichting

Behalve bij de ziekte van Parkinson is nog weinig bekend over de effectiviteit van logopedie bij andere dysartrieën, in het bijzonder bij neuromusculaire aandoeningen en zowel bij kinderen als bij

volwassenen. Er zijn veel verschillende spierziekten, die tegelijk zeldzaam zijn. Het zijn (meestal) langzaam progressieve aandoeningen en in Nederland zijn er ongeveer 200.000 mensen met een dergelijke chronische ziekte. Ondanks expertisecentra voor spierziekten (verenigd in [Spierziekten Centrum Nederland](#)), [zorgnetwerken](#) en landelijke richtlijnen is de evidentie voor logopedische behandeling van dysartrie bij spierziekten nog beperkt. Analyse van bestaande richtlijnen over spierziekten waaronder ALS, PSMA, PLS en Duchenne spierdystrofie, leverde veel kennisiaten op, die in deze vraag zijn samengevoegd.

Naast de spraakstoornissen hebben veel spierziekten ook een negatieve invloed op de kauw- en slikfunctie, zowel bij kinderen als bij volwassenen. Hoewel daar in diverse richtlijnen aandacht aan wordt besteed, is de evidentie ook in dit domein beperkt. Pragmatisch zijn kennisvragen over speekselbeheersing en hulp bij het slikken van medicatie hierin ook opgenomen.

Naast de vraag naar effectiviteit van de logopedische behandeling is vraag 7 een aanmoediging om arbeidsparticipatie als uitkomstmaat mee te nemen en is op een deel van deze doelgroep van toepassing. Het andere belangrijke aspect is samenwerking en overdracht. Samenwerking met andere paramedische disciplines is bij spierziekten in de 2e/3e lijn in het algemeen vanzelfsprekend. Maar de overdracht van de hooggespecialiseerde zorg van de expertisecentra naar de omgeving van de patiënt, dus in de 1e lijn, is niet goed geregeld; dat hiaat komt terug in vraag 14A. Projecten moeten dus gericht zijn op passende zorg in de 1e lijn, het verbeteren van de samenwerking tussen gespecialiseerde centra en de 1e lijn, waaronder het efficiënt overdragen van specifieke expertise over de logopedische behandeling en begeleiding van mensen met een spierziekten.

3 Beroepsgroep specifieke voorwaarden

Het voorstel dient te voldoen aan de volgende beroepsgroep specifieke randvoorwaarden.

- Het voorgestelde onderzoek moet aansluiten bij de geprioriteerde vragen uit de Kennisagenda Logopedie 2024-2029.
- Het heeft de voorkeur dat voorgesteld onderzoek zich richt op het grotere geheel. Bijvoorbeeld aandoeningen met het hoogst aantal declaraties.
- Het heeft de voorkeur dat voorgesteld onderzoek moet bijdragen aan de samenwerking tussen de eerste en tweede/derde lijn.
- Logopedisten maken deel uit van de onderzoeksgroep. Het is een pre als logopedisten lid zijn van de Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie.
- Samenwerking met patiëntvertegenwoordigers is vereist.
- Een consortium bestaande uit meerdere onderzoeksgroepen logopedie en kennisinstituten (hogescholen, universiteiten, universitair medische centra) waar logopedisten onderzoek doen is een pre.
- Het onderzoeksresultaat moet praktisch toepasbaar zijn in de Nederlandse context.
- Het onderzoek moet voldoen aan de gedragscode wetenschappelijke integriteit in onderzoek.
- Het onderzoeksvoorstel dient een disseminatie- en implementatie plan te bevatten. Het is een pre als in het implementatieplan is opgenomen op welke manier de eindresultaten een plek kunnen krijgen in opleidingen logopedie (onderwijs) en richtlijnontwikkeling.

Vragen?

Eventuele vragen over de beroepsgroepspecifieke toelichting en voorwaarden kunt u stellen via: beleid@nvlf.nl.